

Екологізація секторів економіки

Передумовою збалансованості розвитку України є інтеграція екологічної політики, тобто узгодження на ранніх стадіях планування галузевих і природоохоронних цілей, завдань і заходів з метою пошуку можливостей їх взаємного підсилення та визначення природоохоронних пріоритетів там, де це необхідно. За таких підходів визначення та впровадження стратегічних загальнодержавних пріоритетів і заходів забезпечує більш високий рівень охорони довкілля. Природоохоронна політика не в змозі вирішити це завдання самотужки, у відриві від інших галузевих політик. Питання інтеграції екологічної політики в галузеві політики є ключовим для природоохоронних структур. Утім, для інших міністерств і відомств воно не є першочерговим, а часто розглядається як таке, що встановлює певні обмеження у галузевій діяльності та створює відповідні труднощі для розвитку галузі. На інституційному рівні немає державного органу, який би координував інтеграцію екологічної складової в усі сектори економіки та суспільного життя.

В Україні стратегічне планування розвитку країни не орієнтоване на планування збалансованого розвитку. При цьому планування розвитку галузевих політик майже не враховує третю складову збалансованого розвитку – екологічну. Навіть ті галузеві стратегії та програми, які мають розділ з екологічної проблематики, не пов'язані зі стратегічними завданнями державної екологічної політики і відображають лише окремі аспекти поводження з відходами, енергоефективності, ресурсозбереження. Наслідком цього є те, що галузеві програми та стратегії не мають потужної екологічної складової, реалізація якої могла б забезпечити технічне переоснащення, запровадження енергоефективних і ресурсозберігаючих технологій, маловідходних, безвідходних і екологічно безпечних технологічних процесів.

Аналіз заходів щодо врахування положень Закону України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року» в програмах розвитку галузей економіки та регіонів свідчить, що основні його завдання не виконуються, а запровадження його основ в галузеві політики ігнорується або здійснюється повільно та безсистемно.

Екологізація галузевих політик має обмежений характер. Інтеграція екологічної складової до програм розвитку галузей недостатня і гальмується, оскільки:

- в чинному законодавстві відсутні норми, що стосуються екологізації виробництва, а також має місце неузгодженість законодавчих актів, які регулюють відносини в цій сфері;
- сприяння та стимулювання виробників до впровадження екологічно чистих виробництв є недостатнім;
- цільові галузеві довгострокові стратегії та програми екологізації в масштабах країни поки що не розробляються (громадськість до них не залучена);
- державна підтримка реалізації екологічних заходів, навіть передбачених державними та галузовими програмами й планами, якщо і здійснюється, то далеко не в повному обсязі.

У 2012 році практичних заходів з удосконалення інституційного, законодавчого та нормативно-правового забезпечення стратегічного планування

щодо обов'язкового включення екологічної складової не відбулося. Зокрема, не були виконані наступні завдання: – п. 158 НПД, яким передбачалася підготовка та подання на розгляд Кабінету Міністрів України законопроекту щодо внесення змін до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» стосовно обов'язкового врахування засад екологічної політики в проектах державних, секторальних (галузевих), регіональних стратегій і програм, під час проведення стратегічної екологічної оцінки (термін виконання – грудень 2012 р.); – п. 169 НПД, яким передбачалася підготовка та подання на розгляд Кабінету Міністрів України проекту акта щодо утворення міжвідомчого комітету з включення заходів з екологізації економіки до державних цільових і галузевих програм (термін виконання – грудень 2011 р.); – п. 38 НПД, яким передбачалося розроблення та затвердження методичних рекомендацій щодо включення до секторальних і регіональних програм розвитку питань формування екологічної культури та освіти; – п. 170 НПД, яким передбачався перегляд і визначення нових показників ефективності екологічного управління в галузях економіки.

У 2012 році не було виконано і розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 року № 577-р «Про затвердження Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на 2011-2015 роки».

Зокрема, цим розпорядженням передбачалося міністерствам, іншим центральним і місцевим органам виконавчої влади за погодженням з Міністерством екології та природних ресурсів України привести до 30 червня 2012 року галузеві програми розвитку, програми з охорони навколишнього природного середовища та місцеві програми економічного і соціального розвитку у відповідність з «Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2020 року».